

ФОРУМ ФІЗІОЛОГІВ

Нещодавно завершив свою роботу XIV всесоюзний з'їзд фізіологів. На цей раз представників фізіологічної науки приймала столиця сонячного Азербайджану Баку.

Уже перед вильотом з Києва нас як делегатів вітав екіпаж лайнера ТУ-154. А далі привітність і доброзичливість ми відчували при зустрічі з кожним бакинцем. Відкриття з'їзду відбулося в палаці ім. В. І. Леніна з участю секретаря ЦК Компартії республіки тов. Багірова.

З'їзд став оглядом досягнень фізіологічної науки. Знаменним для розвитку фізіології є, з одного боку, використання сучасних технічних досягнень і залучення суміжних наук; з другого — наближення фізіології, як теоретичного базису медицини в цілому, до вирішення завдань, висунутих XXVI з'їздом КПРС щодо зміцнення здоров'я людини.

Невипадково на порядку денному з'їзду була доповідь керівника всесоюзного кардіологічного центра академіка Є. І. Чазова. Голова радянської школи кардіологів навів новітні дані з фізіології серцево-судинної системи, що є важливим для ранньої діагностики, цілеспрямованого лікування і прогнозу при порушеннях гемодинаміки. Було підкреслено значення фізіологічних, зокрема, електрофізіологічних методів щодо встановлення ефективних лі-

кувальних доз медикаментів.

Доповідач доречно нагадав положення І. П. Павлова про роль методу для прогресу науки. Яскравою ілюстрацією цього стала доповідь видатного українського фізіолога академіка П. Г. Костюка. Під його керівництвом в інституті фізіології ім. Богомольця АН УРСР в творчій співдружності з Ленінградськими, Московськими, узбекськими колегами успішно розробляється наукова програма «Нервовий імпульс». Створення киянами моделі нервової клітини з живою мембраною дозволило виділити молекулярні комплекси, які можна встроїти в штучну мембрану. Як виявилось, особливістю нервових та інших клітин, на відміну від волокна, є наявність кальцієвих каналів. Так відкриваються шляхи для аналізу хімічної структури йонних каналів, цілеспрямованого пошуку нових методів лікувального впливу на нервові та інші клітини, моделювання різних властивостей в технічних системах.

Член-кореспондент АМН СРСР А. М. Уголев говорив про генетичні особливості спеціалізованих систем, зокрема, про особливості лікування спадкових форм діабету.

Протягом п'яти днів роботи з'їзду відбулося понад 60 симпозиумів, працювали 40 секцій зі стендовими доповідями. Провідні вчені країни виступили з лекціями. Багато цікавого ми дізналися

з лекції грузинського фізіолога А. І. Ройтбаха про властивості і функції глії. Трофічна функція і підтримання гомеостазу, причетність до формування тимчасових зв'язків в мозку і організації пам'яті — далеко неповний перелік ролі цієї структури, від якої залежить, між іншим, правильне формування кори мозку, а значить і нормальне функціонування її.

Особливу цікавість викликала лекція академіка А. В. Вальдмана про емоційно-стресові реакції, при яких відбуваються незворотні зміни білків у мембранах нервових клітин.

Спеціальний симпозиум був присвячений ритмології і адаптації, значення яких зростає в зв'язку з розширенням географії вторгнення людини в навколишнє середовище.

Від групи вінничан з доповіддю про призначення окремих нервових центрів в організації рухливої реакції виступив доцент В. М. Мороз.

Доповідачами на з'їзді були і іноземні гості з НДР, УНР, ЧССР, ПНР та ін. Схвильовано пройшли дискусії за круглим столом, особливо про шляхи підвищення ефективності викладання фізіології в вищій школі. Корисними, як і завжди, були і особисті зустрічі, знайомства. Це розбуджує творчу думку, надає нового заряду, енергії, допомагає шукати невідоме в нашій науці.

Н. БРАТУСЬ,
професор,
Г. ЯНЧИК, В. МОРОЗ,
доценти.